

DOMOVINA

Izhaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne priložbine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Složno na delo!

„Naša straža“ je ustanovljena! Naši Nemci in Lahi so se je ustrašili kakor hitro so zvedeli, da se ustanavlja; ko je bil pa razglašen nje program, tedaj so pa prišli v zadrego: bili trdili, da je to kopija „Südmarke“, ali „Lege nazionale“, a da bi zakrili strah pred njo, skušali so to društvo smešiti, kot bi hoteli reči, da bo kmalu — usahnilo. No, tem nemško nacionalnim kakor tudi italijanskim komedijantom povemo danes, da bomo Slovenci skrbeli za to, da napominanega veselja tako oni kot še njih dokaj zarodov ne bo dočakalo, pač pa ves drug — odmev!

„Naša straža“ je ustanovljena! Če se je tudi rodila ob nepotrebnih narodnih razprtijih, skrbeti bo vendarle za to, da se to društvo postavi na skalo, ob katero se bodo zastonj zaletavali nemškonacionalni in laški gavrani! To zahteva pogled v bodočnost in usoda — slovenskega naroda.

Iz nič ni nič! Če se združimo Slovenci v „Naši straži“ tako kakor smo združeni v družbi sv. Cirila in Metoda in Mohorjevi družbi, — ne da bi bilo zdaj ali pozneje kedaj društvo pod „kuratelo“ ene ali druge stranke, — potem mora uspevati, preplašiti sovražnika ter doseči svoj cilj v najnevarnejših pozicijah izven kranjskih mej. Za kranjske Slovence je „Naša straža“ važna v širji meri, za izvenkranjske pa v prvi vrsti. Glavni pogoj pa obstoja v tem: da bo društvo materialno tako močno, da bo vedno in povsod moglo odbijati sovražnika v njegovih naklepih!

Če ta pogoj ne bo vedno spolnjen, potem bodo uspehi stražinega boja le malenkostni in neznatni.

„Naša straža“ ne sme biti monopol kake stranke, najmanj katere — kranjskih, in če je nje obstoj zelo dvomljiv, v drugi vrsti pa tudi

nemogoč, ker jedna sama stranka ne zmore bremen, ki jih to društvo za svoj obstoj ter cilj in konec, zahteva.

Mogočno število 76.000 članov šteje družba sv. Mohora, okoli 12.000 družba sv. Cirila in Metoda, — „Naša straža“ jih mora šteti najmanj toliko, kot ti društvu skupaj! Li morda ni to mogoče, kali? Tudi kaj več, če se Slovenci pri tem društvu zjedinijo! Če složno nastopimo, bo to društvo kmalu vzelo Nemcem in Lahom pogum, naseljevati se po slovenskih deželah, kupovati od slovenskega kmeta zemljo in posestva, graditi na slovenskih tleh nemške gradove itd., marveč bodo jeli zginjati še ti, kar jih je slučajno že naselilo se v nas v — našo sramoto!

Pri „Naši straži“ torej složno na delo! Če tega ne bo, je društvo zgubljeno, zgubljen tudi ves trud in načrt. Čas bi pa tudi že bil, da se naši strankarski in politični prepiri doma nehajo, in da pričnemo tako delati za svoj narod, kakor se to od resnih mož in značajnih ljudi zahtevati sme! Za skupne narodne koristi je treba skupnega boja in dela, in če so vsi naporji zastonj Podprimo novo društvo materialno trdno, pa bo njega delovanje imelo kaj smisla in uspeha! Drugače — ne!

Bistroumnost.

„Kdor hoče visoko priti, mora trden v glavi biti.“
Naroden pregovor.
„Hej, rojaki, opasujmo uma svitile meče!“
Cegnar.

Ako hočemo posamezni avstrijsko-slovenski rodovi svoje same ob sebi močnejše nasprotnike v vsiljenem nam trdem boju za narodni obstoj in razvoj slavno premagati in, ako želimo zlasti še Slovenci rešitev svojega naroda, katero od dne do dne teže pričakujemo in katera je po nekod že zares skrajno nujna, kolikor mogoče pospešiti, moramo si pred vsem do dobra ali

vsaj v zadostni meri prisvojiti nastopne glavne tri lastnosti: bistroumnost, radikalnost, sloga. Najvažnejša med njimi pa je vsekako bistroumnost, ali kakor bi jo tudi lahko imenovali: modrost ali pravo spoznanje. Ona je takorekoč mati vseh ostalih potrebnih nam krepostij in pravzaprav bi ž njo samo lahko izhajali. No, „vseh dobrih rečij je troje“, zato je pač umestno, ako si postavimo v načelo še dve drugi, za onim najvažnejši svojstvi.

Prva je torej bistroumnost. Radikalnost in sloga — slepa namreč v teh dveh besedah je izražena le bolj surova telesna ali številna sila, na katero pa se je manj zanašati; ampak duh je pravi vodnik. Jasen um navadno premaga vse še tako težavne ter na videz nepremagljive ovire, in bojna izkušnja uči, da telesna premoč čisto podleže bistroumnosti. Da Nemci niso imeli bistrega Bismarcka ter bistroumnega Moltkeja, kdo ve, kako bi bilo danes z Nemčijo! Takih vodnikov bi potrebovali tudi Slovani in Sloveni. Saj ovire, ki se stavijo naši narodni sreči, niso primeroma nič manjše od onih, ki jih je imel premagati knez Bismarck. Naš narodni boj pa je — in kakor upamo, tudi ostane — sicer zgolj duševen, vendar velja zgoraj omenjena izkušnja tudi zanj. Zmagal bo v tem boju — o vladah se pač ne more reči, da bi bile povprek Slovanom bolj naklonjene kot njih nasprotnikom — najbrž tisti, ki je kulturnejši, zavednejši, bistroumnejši; pri enakih duševnih močeh pa oni, na čegar strani je — pravica. Po mnenju ošabnega Nemca se v gorenjem oziru seveda ne more ž njim nihče na svetu meriti, najmanj pa od njega zaničevani Slovan. Gledé nas Slovencev tudi ne tajimo, da nas sedaj še Nemci v marsičem prekašajo; Čehi n. pr. pa so že čisto sijajno dokazali, da lahko ž njimi skoraj v vsakem pogledu tekmujejo, v nekaterem jih pa celo presegajo. No upajmo, da se tudi Slovenci kmalu popnemo na visoko češko stop-

LISTEK.

Doma in na tujem.

Poučna povest za narod.

Poljski spisal Felicijan Pintowski.
Poslovenil Podravski.

Oba z ženo sta hodila čedno opravljena in dasiravno ne bogato, vendar lepo čisto, za kar sta imela posebno skrb.

Matijeva žena, ko se je omožila, bila bi se nemara oblačila kakor druge ženske, ki navlečejo po tri robce in po pet kril nase, ako gredo kam z doma, toda Matija ji je to prepovedal, govoreč:

„Saj ne more biti ugodno, če se človek tako zapaži, kar je močno nezdravo po letu, ker je prevročje. Ako druge tako delajo, vendar tebi nihče ne veli jih posnemati, tudi jaz ti tega ne svetujem, marveč prepovedujem. Kdor se tako oblači, dela to radi tega, da bi se bahal pred drugimi, češ, da ima toliko; toda po mojem mnenju ni bogat on, kateri se s tem baha, marveč on, ki druge ničesar ne prosi ter ne dela dolgov. Ne po obleki, marveč po sobi in po živini se spozna gospodinja.“

Tako se je torej Matijeva, dasiravno ji je bilo iz početka zoperno, privadila skromni noši ter potem še sama svoje sosede od gizdavosti odvrčala.

Od vojakov je ostalo Matijcu še nekaj, da je živel drugače kakor drugi. Na vasi niso imeli navade jesti mesa, uživajoč pogostoma zelenjavo čez mero. Po tem pa postane človek bolehen in okoren. Pri Matijcu je bilo vsak teden po dva krat meso in rekel je, ko bi bival bliže kakega mesta, da bi imeli meso celo po štirikrat na teden. Torej tudi, dasiravno ni bil poseben hrust, delal je vendar za dva in ker se je imel zahvaliti za vse le svoji moči, torej je cenil to moč ter skrbel, da si jo ohrani do smrti.

Dasiravno se je Matija lahko smatral za vzor delavnosti, previdnosti in nepretirane pobožnosti, vendar ni bil dolgočasen, kakor so navadno oni, ki na drugih vse slabo vidijo ter neprestano o tem govoré. Matija je bil živahen in dobre volje ter zmerom vesel v družbi. In to ni nikako čudo, kajti človek, imajoč čisto vest in mirno glavo, se rad razvedri, nasmeji in poskoči.

Krčme se je izogibal in sicer — kakor je dejal — radi tega, ker ni mogel razumeti kaj so

tam govorili pijanci, ali pa mu je bilo to besedičenje kar naravnost odveč. Zato pa je bil rad navzoč na svatbah, na botrinjah in drugih treznih zborovanjih in če je zvedel, da se je priredila v trgu kaka glediščna predstava, napotil se je tjakaj z ženo in z Jankom, kakor na povelje ter dejal, da je vredno dati desetico ali dve za tak duševni užitek in zabavo.

Ljudje so se čudili, od kot Matija jemlje denar za tako življenje, ker hodi samo po dnini. Matija jim je odgovoril:

„Seštejte pa vi skupaj, koliko zapijete, koliko potrosite na semnjih, na božjih potih, koliko se vam razleze, da sami ne veste kam ter se prepričate, da bi lahko dvakrat boljše živeli nego jaz, ki nimam štirih rok, marveč samo dve, pa mi še ti zadostujeta.“

Ko je Matija nehal služiti ter se je nastanil v svoji koči in si začel tam urejati gospodarstvo, ljudje marsikaj niso mogli razumeti, toda kmalu so se prepričali, da je ravnal pametno.

Enkrat, ko je bil Janko že nekoliko odrastel ter se dal vpisati v šolo, začudili so se ljudje, da je Matija še istega dne šel v trg, kupil tam večji okvir za okno in večjo svetil-

njo; saj smemo še le potem biti brez skrbi gledé svoje narodne prihodnosti.

Česa nam je pa v podrobnem treba, da bo naše bojevanje zares modro in umno? Izpopolniti se moramo kolikor mogoče v nastopnih točkah, ki nam jih narekuje zdrava pamet in izkušnja. Te „resnice“ so večinoma že znane; a raztresene kakor so po raznih listih, jih radi sprti pozablamo ali jih vsaj ne upoštevamo tako, kakor bi morali. Zato pa bo gotovo koristno, če jih podamo enkrat v skupnem pregledu, da moremo dvomeči v njih iskati sveta ter ob njih liki ob dušnem ogledalu izpraševati svojo narodno vest. Na-te jih torej „zlata pravila umnega narodnega bojevanja!“

Pomagajmo si s a m i! — Slovenci imamo pred vsem to grdo navado, da dolžimo ponajveč razne neprijazne nam vlade svoje nesreče in svojih neuspehov, dočim ni dvojbe, da smo poslednje večinoma zakrivali sami s tem, da si napram vladam nismo znali pridobiti potrebnega ugleda, ali ker smo se preveč zanašali na njih inicijativo, itd. Sploh bi radi, da bi nam sreča sama padala v naročje, ne da bi se bilo treba kaj truditi zanjo. Za to pa je pregovor: „Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog!“ kakor nalašč za nas. Poboljšajmo se najprej sami in potem se bo poboljšala najbrž tudi vlada ter polagoma vse neugodne naše razmere!

Ravnajmo po dobro preišljenemu načrtu! — „Brez glave storjeno, gotovo skazeno“; a „kdor prej pomisli, kar stori, konca se mu bati ni“. Zasedujmo zlasti vsestransko in brezobzirno dosedanje svoje zmote in napake; saj „spoznanje svojih grehov je že pol poboljšanja“. Med drugim spoznavajmo natanko narodne svoje pravice, o katerih imamo še dokaj nejasne in krive pojme, n. pr. o „ravnopravnosti“ slovenščine; kar mi navadno imenujemo tako, je namreč komaj senca one prave, resnične, vzorne ravnopravnosti, katera nam je zajamčena v § 19. d. o. p. . . . Pretehtajmo pa tudi vestno svoje in svojih nasprotnikov moči, sploh vse „za“ in „proti“! Pri vsem pa bodimo smotroviti, t. j. imejmo vedno pred očmi glavne in končne narodne smotre ter skrbimo, da se bodo vsa naša dejanja vjemala ž njimi! — Tem večji pa bo naš uspeh, ako si za vsak obsežnejši namen napravimo podroben načrt, ker tako bomo stopali vse bolj temeljito in sistematično. A ne samo mrtvega na papirju, tudi živega načrta nam je v mnogem oziru treba, namreč — dobre narodne organizacije!

Sodimo trezno! — „Resnica je nebeška rosa; da jo ohraniš, pripravljaj ji čisto posodo!“ Resnica je le ena, a sodbe so lahko različne. To delajo mnogovrstne slabosti, kateče nam bister pogled in zdravo razsodnost. Spoznavajmo torej pred vsem te svoje slabosti ter varujmo se jih! Take so n. pr. sebičnost vsake vrste, lenoba, prevelik optimizem ali pesimizem, osebna mržnja, nelogičnost, zamena bistvenega z nebi stvenim, ozkosrčnost, zagrizeno strankarstvo, nesrametna miroljubnost, starokopitnost itd. —

Večkrat nam tudi neprijetna „resnica v oči bode“, zato si radi izberemo tisti pot, ki je vabljujejši in prikupnejši, brez ozira na to, je li tudi pravi ali ne; kajti „ni vse zlato, kar se sveti“ in „boljše je večkrat dobremu sovražno“. Pa tudi vedoma si ne prikrivajmo resnice — najsi je tudi grenka, — meneč s tem prikrivanjem koristiti narodu.

Skrbimo za prave in umne vodnike! — v prvi vrsti: dobre časnike in dobre poslance. Gledé časnikov mislimo seveda pred vsem na politične liste; v le-teh pa niso važni morda le uvodni članki in politični razgled, ampak vsa njih zunanost in vsebina, uredba, cena, . . . izkratka vse, kar vabi ali odvrača naročnika in — dobre pisatelje. Pa tudi nepolitični listi ter sploh perijodna literarna podjetja imajo na narodno politiko mnogo večji vpliv, kakor si to navadno mislimo: dober in mnogo razširjen leposloven časopis n. pr. koristi na rodni ideji blizu toliko, kakor dober političen list. No pri nas se rado toži, da občinstvo ne podpira dovolj tega ali onega časopisa; a zakaj ga ne podpira? Ker ima nepotrebnega tekmeča (izmed dveh „vzporednih“ listov je pri nas redno eden odveč), ali pa v tem in onem ne ustreza po sijajnem tujem časopisju razvajanemu občinstvu. Česar pa kdo ne najde doma, išče si navadno drugod in se tako neredko ostrupi s — tujim duhom. Glejmo torej, da se v kratkem dokopljemo do sicer maloštevilnega, a v vsakem oziru „vzornega“ časopisja! — Takisto moramo biti tudi gledé poslancev v prihodnje vse bolj strogi in izbirčni. Razmišljajmo torej o tem, kakih opravičenih lastnostij nam je od njih zahtevati. Malo jih namreč imamo, zato pa mora biti tembolj vsak izmed njih na svojem mestu ter delaven za dva, nezmožnih in dremotnih kimavcev ali drugačnih nesposobnikov pa se otresimo brž ko mogoče!

Pospešujmo narodno omiko in značajnost sploh, narodno zavednost in pravo rodoljubje pa še posebej! — V tem oziru nas čaka še mnogo dela, ako hočemo vsaj približno doseči stopnjo popolnosti. Prvi in glavni pomoček v rečni namen so vsekako dobre šole, („narodne“ seveda), zlasti ljudske; glejmo torej, da si jih prej ko prej pridobimo — povsod! Pa tudi vse druge stare in nove pomočke, ki obetajo kaj uspeha, izkoriščajmo neumorno, temeljito in dosledno! — Gledé narodne zavednosti — v katere pospešitev je posebno želeli podrobnega načrta in primerne organizacije — očrtajmo pred vsem natanko vsakega Slovenca narodne dolžnosti ter skrlimo potem, da se poznanje taistih zanese med najširše kroge, a se tudi trajno ohrani v njih spominu! — Zakaj neki smo zgoraj pisali: „pravo“ rodoljubje? Zato ker je pri nas najti „mnogo rodoljubnega kričanja, a malo pravega, čistega, dejanskega rodoljublja“ . . .

Zboljšujmo gmotno stanje naroda! — Jedro in podlaga poslednjemu je kmetijski stan; torej mora biti ena najvažnejših naših

nalog ta, da našega kmeta ne le rešimo grozečega gospodarskega propada, ampak mu pomoremo tudi do primerne blagostanja; prav je, da snujemo v vsakem okraju posojilnice, a glejmo, da jih bodemo mogli kedaj v prvi vrsti imenovati — hranilnice! Izmed uspešnih pomočkov v gorenji namen navedemo tu le enega: poleg povoljne splošne, zlasti temeljita strokovna izobrazba. — Za kmetom nam bodi na skrbi zlasti obrtništvo, katero je po naših mestih in trgih zastopano še večinoma po tujcih (pravzaprav nemškutarjih). Umno je torej, da vzgajamo in podpiramo tod domače, narodne trgovce in obrtnike — dosedaj žalibog še vse premalo. No upati je, da se bo z rastočo narodno zavednostjo obrnilo tudi gledé gesla „Svoji k svojim“! polagoma na bolje. — Ne pozabimo pa tudi našega delavskega stanu! Skrbimo vestno za njega duševni in gmotni blagor, da ga tako odvrnemo od nezmislne smotre goječe socialno-demokratske stranke, ali mu vsaj vcepimo in ohranimo — ljubezen pa zvestobo do mile materinščine! — Ob kmetijstvu, malem obrtništvu in delavstvu naš narod vendar ne bo obogatel. Gmotnega bogastva in podjetnih narodnih kapitalistov nam je pa neobhodno treba, ako se hočemo napram imovitim in naprednim Nemcem vzdržati ter postati v resnici gospodarji na svoji zemlji. Zato pa obračajmo posebno pozornost na veliko trgovino, sploh večja gospodarska podjetja, kakor narodne tvornice itd., v katerem oziru se je dosedaj še malo ali nič storilo! — Nič manj pa glejmo, da premnoge, zlasti boljše državne službe v domovini in kolikor mogoče tudi v tujini zasedajo rodoljubni domačini namesto povsod se šopirečih tujcev. O uspešnih pomočkih v ta poslednji namen izpregovorimo, ako Bog da, drugi pot.

Bodimo previdni! — „Previdnost je mati modrosti“ in „previdnost nikjer ne škoduje“. Poslednje pa le, kolikor je zares opravičena; nikakor pa se ne sme izpremeniti v — strahopetnost. Kako nam je biti previdnim, učijo nas ob kratkem nekateri pregovori in reki: „Ako pri kraju ne vidiš dna, ne breži čez vodo!“ „Zaupaj, pa glej komu!“ „Danes tebi, jutri meni!“ „Kdor ne varuje malega, nima velikega“. „Po toči, zaman zvoniti“. „O pravem času govoriti, o pravem molčati“. „Vsaka nepoštenost se maščuje“. („Orožje v svetem boju sveto bodi!“ veva nam pesnik). „Ne prevzemimo se v dobri sreči, niti se ne ponižajmo v nesreči!“ itd.

Napredujmo pravredno: korakoma, ne skokoma, pa tudi enakomerno! — Kaj bi pač rekli o človeku, ki bi zidal hišo, predno ji je postavil trden in varen temelj; ali, ki bi se lotil strehe, predno so dozidane potrebne stene? Eden izmed temeljev našemu narodnemu posloju je — narodna ljudska šola. Dokler ta podlaga ni dovolj trdna in zanesljiva ter ni v „vseh“ ljudskih šolah po Slovenskem poskrbljeno za primerno varstvo in gojitev materinščine; nadalje, dokler nimamo povsod niti malih svojih gimnazij: je težko potegovati se za višje gimnazije in

nico ter takoj naslednjega dne vzel raz stene malo prejšnje okence ter ga nadomestil z večjim.

„Kaj vendar delate, Matija?“ so ga vprašali, „saj vendar še to okno ni staro.“

„Dobro je cno bilo, dobro, ko je bil Janko še majhen“, odvrne Matija, „toda sedaj mora biti svetleje v sobi, da bo Janko mogel delati naloge, katere dobi v šoli. Ker že zahaja v šolo, naj mu služi to v prospeh, da ne bo zapravljaj zaman zlatega časa, ker v temi vendar ni mogoče čitati in pisati.“

* * *

Matija se je močno trudil za Jankovo odgojo in zdelo se mu je, da ga je dobro vzgojil. Radi tega morala mu je tudi grozna biti novica, s katero je prihitela sedaj k njemu Jožefova.

Nista se dolgo razgovarjala, ker je uprav prihajal s polja Janko; torej se je Matija samo zahvalil Jožefovi, da ni dovolila Katrici širiti te novice in Jožefova je urno odšla, ne hoteč prva srečati se z Jankom.

Matija se v svojem ravnanju nikdar ni prenaglil. Pred vsakim važnejšim korakom se je zamislil ter posvetoval z ženo, kateri je zaupal, ker je vedel, da večkrat pametno svetuje ter

nikdar ne zine ničesa, kadar tega ni treba. Tako sta tudi sedaj sklenila, ne govoriti o tem ničesar z Jankom, dokler Matija ne izve vse te zadeve od Antona ali od Marice.

„Moj dragi“, reče Matijeva, „novica iz jed nih ust ne vtegne biti resnična.“

„Zato pa jaz takoj pojdem k Antonu“, reče Matija, „in sicer še poprej, predno Janku pokažem, da vem, kaj se je zgodilo.“

Pri večerji, h kateri je zasedel Janko s stariši, kazal se je Matija nenavadno zgovoren, pri tem pa je vendar pozorno opazoval sina, če mar ne zapazi na njem nemira, ki navadno sledi po hudobnem dejanju. Toda Jankovo lice bilo je mirno kakor po navadi, ker tudi ni vedel o ničemur.

Po večerji je šel Matija k Antonu, toda ni ga našel doma. V sobi je sedela samo Marica z rdečimi očmi od joka. Ko je zagledala Matijca, jela je znovič jokati in na prvo vprašanje bodisi da ni znala odgovoriti, ali pa ni hotel reči kaj slabega, torej je molčala. Še le, ko jo je Matija prepričal, da tu pojde za blagor njegovega sina, za Jankovo prihodnost, za katero mora on kot oče skrbeti, jela je Marica glasno ihteti praviti

Matiju, kako je Anton spravil desetak v škrinjo in da ga je moral vzeti Janko, ker nikogar drugega ni bilo v sobi.

„Ha“, je dejal Matija otožno, „sedaj vidim, da je to učinil, ker ga pa dobro poznam, vendar ne morem verjeti, da bi bil vzel denar iz lakomnosti. Ako je že denar vzel, učinil je to bržkone iz šale, za katero pa zasluži, da ga primerno oštejem ter mu zapovem, naj ga vam takoj vrne ter za to budalost prosi odpuščanja.“

Po teh besedah odide Matija demov ter naravnost vpraša Janka, kaj je nameraval s tem, da je segel v tujo škrinjo ter vzel iz nje denar?

Janko ni oviral očeta, ko je govoril, ker zaslišavši o stvari, katere se ni čutil kriv, je rajši nekoliko počakal, da se stvar pojasni. Za to tudi, ko je oče končal, je Janko še vedno čakal, da nemara čuje še kaj več ter še le čez nekaj časa vprašal:

„O kakih denarjih pripovedujete oče, katere bil bi jaz vzel? Jaz ne razumim ničesar.“

„Saj sem ti razločno povedal o onem desetaku, katerega si vzel danes iz Antonove škrinje.“

„Iz kake škrinje? . . . Iz kake škrinje?“ ponavljaj je Janko ter se zamislil.

enake učne zavode ter slovensko vseučilišče. Čim nujnejša ali potrebnejša je kaka stvar, tem prej bi morala tudi priti na vrsto; edino to je zdrav in naraven napredek. Ravnajmo se v prihodnje zvesteje po tem načelu in ne bo nam žal, ločimo strogo najnujše od nujnega, nujno od potrebnega itd. — Pa še nekaj: Ne stavimo preveč zahtev naenkrat! Dve do tri izdatne (manjših je lahko več) nam pač za en pot za doščajo; ako pa je katera posebno važna in težko izvedljiva, zastavimo vse svoje moči zanjo samo! In šele, ko se nam je ta ali ona izpolnila, nadomestimo jo z drugo ali drugimi!

Bodimo jedroviti! — Ogibajmo se bliščečih public, s katerimi nekateri tako radi slepijo sebe in druge! Ogibajmo se takisto nepotrebnega besedičenja, s katerim naslajajo svoje bralce gotovi časnikarji, kateri — namesto navesti primerne pomočke v tolikanj nujno narodno rešitev — so „duhoviti“ edino v izumljevanju novih ter negovanju starih pomočkov, kako se — mlati prazna slama ter neti poguben domači prepir! — Varujmo se praznega sanjarstva! Ne tratimo svojih močij s tem, da si stavimo nedosežne ali celó smešne smotre.

Ne modrujme samo, ampak tudi delajmo! — Dobre misli in lepe besede same nam ne pomagajo nič, ako jim ne sledijo tudi primerna dejanja. Koliko lepih mislij se je pri nas že rodilo, a zopet zaspalo, ker ni bilo nikogar, ki bi jih pretvoril v dejanje. „Več delati pa rajši manj govoriti“ bodi torej v prihodnje naše geslo! Z delom pa ne smemo dolgo odlagati: „V premislekih bodi podoben polžu, a v dejanju ptici!“ in „hitro začeto je dvakrat prijet“, ali „hitro pomagano, po dvoje pomagano“.

Da sta hčerki bistroumnosti tudi radikalnost in sloga, omenili smo že v začetku. O bistvu vsake teh dveh načelnih lastnostij pa bomo pisali posebej, in takrat se nam bo tudi ponudila prilika, poudarjati še marsikatero podrejeno a važno lastnost, ki smo jo v pričujočem pregledu na videz opustili.

Celjske novice.

(Glavna seja okrajnega zastopa celjskega) bode v ponedeljek dne 19. grudna 1898 ob 10. uri dopoludne v sejni dvorani posojilnice v Celju. Dnevni red: 1. Odobrenje zapisnika skupščine dne 4. julija t. l. št. 414. 2. Sestava proračuna za leto 1899. 3. Volitev treh gg. revizorjev za letni račun 1898. 4. Prošnje občin za pobiranje več kot 20% doklad na direktni in več kot 15% na indirektni davek. 5. Projekt za napravo okrajne ceste Teharje-Lubečno. 6. Prošnja za vzprejem okr. ceste II. vrste Višnjavas Vitanje v okrajno cesto I. vrste. 7. Prošnja g. Žmavca za podporo za nadaljevanje študij v vinarstvu in sadjarstvu. 8. Prošnja za zvišanje podpore za obrtno šolo v Žalcu. 9. Prošnja občine Petrovče za sprejem obč. ceste v Libojah v okr. cesto II. vrste. 10. Prošnja za subvencijo za zgradbo železnice št. Jurij-Rogatec. 11. Prošnje za različne subvencije. 12. Prosti predlogi in nasveti.

„Saj moraš vendar vedeti za njo, ker si pa segel vanjo,“ sili vanj Matija ter še dolgo opominja Janka, naj prizna svoje dejanje, vrne denar ter prosi Antona odpuščanja.

Matijeva žena, ki ob času tega razgovora ni bila doma, vrnivši se takoj vpraša moža:

„Nú, kaj si izvedel?“

„Ha, nič dobrega,“ odvrne Matija. „Iz tega kar mi je pripovedovala Marica, razvidim, da je Janko desetak vzel, toda sedaj ga je sram, pa tega noče priznati.“

„Ali si že govoril z njim?“ vpraša Matijeva.

„Govoril sem, toda brez uspeha.“

„Nemara si bil z njim prestrog, pa se te je zbal?“

„Kaj še! To ni moja navada. Povedal sem mu zlepa odkritosrčno, da sem prepričan, da je to učinil samo iz šale, toda navzlic temu on vendar taji.“

„O moj Bog!“ vzdihne žena, „navdahni ga Ti s Svojim svetom! . . .“

„Tudi jaz se nadajam,“ reče Matija, „da usmiljen Bog razsvetli njegovo pamet; treba je samo počakati.“

(Srebrno častno kolajno) v spomin 50letnice vladanja presvitlega vladarja prejel je g. dr. Josip Serbec, namestnik dež. glavarja Štajarske in vitez železne krone III. vrste, na posebno naročilo najvišjega komornika Nj. Veličanstva. To odliko dobilo je le nekaj oseb v cesarstvu.

(Osebna vest.) Gosp. J. Erhatic, sodni pristav v Gornjemgradu, je imenovan za sodnega tajnika v Celju.

(„Celjski Sokol“) izvolil je pri rednem občnem zboru dne 7. t. m. naslednje gospode v odbor: Starosta dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celju; podstarosta dr. Josip Karlovšek, odvetniški kandidat v Celju; tajnik Franjo Jošt, revizor „Zveze slovenskih posojilnic“ v Celju; blagajnik Janko Vavken, tajnik „Južnoštajarske hranilnice“ v Celju; odborniki so: Fran Lončar, tajnik „Posojilnice“ v Celju, dr. Alojzij Praunseis, zdravnik v Celju, Jos. Smrtnik, knjigovodja „Posojilnice“ v Celju. Namestnika sta: Ivan Kapus, brivec v Celju in Anton Kolenc, trgovec v Celju. Računski pregledovalci so: Antè Bég, odg. urednik „Domovine“ v Celju, dr. Vladimir Ravnihar, odvetniški kandidat v Celju in Ivan Spindler, poslovođa Drag. Hribarjeve tiskarne v Celju.

(Delavsko podporno društvo v Celji) se od dne do dne lepše razcvita. Lepo število rednih udov je že vpisanih. Upamo, da bodo še drugi zavedni Celjani, kateri še niso pristopili, se takoj vpisali. Da bode pa to mlado društvo, katerega namen je: povzdigniti blagostanje slov. delavskega stanu, zamoglo svojo nalogo izpolnjevati ter svoj vzvišeni smoter doseči, treba je denarne pomoči. Obžalovanja vredno je, da se zunanji rodoljubi tako malo zanimajo za toli važno društvo. Marsikateri bralec bode oporekal, češ, kaj je meni potreba tega društva. Če ga, dragi bralec, sam ne potrebuješ, je pa na stotine drugih, ki prosijo pomoči. Skaži se torej usmiljenega Samaritana. Delujmo po geslu našega milega vladarja: „Viribus unitis“ — z združenimi močmi in ne bode dolgo, da bode društvo razširilo svoj delokrog po širni slovenski zemlji. To daj Bog!

(Zadnji blagoslov) „nemškemu“ Celju je izročil dež. namestnik marki Bacquehem po celjskem županu, kateremu se je zahvalil za zdavno podporo, ter je pristavil „prav odkritosrčne želje k naprednemu razvitku“ itd. Privoščimo i mi razvitek — a prerok tudi Becquechem ni.

(Zopet nepotrebno zadolženje) Celjski očetje so menda popolnoma pozabili, kako neodpustno neumnost so napravili svoje dni z naku pom Guggenmosove hiše, kajti že zopet so sklenili enako kupčijo brez denarja. Kupili so namreč takozvano Blažičeve posestvo ter si kot kupno vsoto izposodili 15 000 glđ. Še otrok se spametuje, ako se je enkrat opeknel, a celjski očetje pa ne.

(Kdo pljuva v vozovih južne železnice?) Slovenci ne, zadnji čas baje tudi Mažari in Italijani ne več, ker za Slovence se še ni zdelo nikoli potrebno vodstvu napraviti dotična sva

„Bog daj to, ker to bi bilo sramotno za Janka, za nas pa velika nesreča,“ konča Matijeva ter jame moliti večerno molitev, s katero je z vsako besedo in z vsakim vzdihljajem prosila, naj dobrotno nebo pošlje pametno misel njenemu sinu.

Janko po noči dolgo ni mogel zaspati; v glavi se mu je vrtelo in šumelo, mučil se je premišljevaše s tem, kar je slišal in česar ni popolnoma verjel, misleč si neprestano, da je vsa ta dogodba le izmišljena. Toda kakšen je njen namen, tega si ni mogel pojasniti. Ker ni mogel najti rešitve te zagonetke, si je mislil, da se pač ne splača beliti si po nepotrebem glavo, ker jutri se mora stvar pojasniti. Ta misel ga je pomirila ter mu privabila spanec in ker je bilo že precej čez polnoč, spal je do samega jutra ter vstal pozneje nego drugi. Precej ko se je prebudil, prosil je očeta, naj gre z njim k Antonu. Anton pa, sluteč, da drugo jutro pridejo ga o tej stvari izpraševati, je ukazal hlapcu pripraviti voz, na katerem se je, vzevši s seboj Marico, zarano odpeljal v mesto.

* * *

(Dalje prihodnjic.)

rila, a zadnji čas so baje že celó Mažari in Italijani izvzeti, svariti je treba le še Švabe: „Es wird ersucht, nicht auf den Fußboden zu spucken“. In slušajte, to je prvi slučaj, da se glasilo celjskih harlekinov spodtika nad samonemškim napisom, ker jih isto res čudno izdaja. Od Slovencev že menda res vse naše javne oblasti, uprave in uradi eo ipso pričakujejo boljše olike, ne da bi jih bilo treba stoprv opominjati z napisi, kaj je dovoljeno, kaj ne, kaj se spodobi, kaj pa gabi. Takega poduka je potreben pri nas le še „Herrenvolk“.

Spodnještajarske novice.

(Vsem občinam itd) Po nasvetu izkušenih mož in našem lastnem prepričanju opozarjamo in svetujemo še enkrat vsem občinam, zastopom in društvom, ki prosijo za izvršitev narodne enakopravnosti v naših uradih in šolah, za slovenske napise in pečate, nadsodišče in vseučilišče v Ljubljani, da naj pošljejo prošnje našim državnim poslancem. Ti bodo prošnje oddali bodisi pri ministerstvu, bodisi državnemu zboru. Prošnje splošnega pomena n. pr. za nadsodišče, vseučilišče, slovenske napise in pečate pri vseh uradih v slovenskih krajih itd. naj se stavijo na državni zbor, ker tam skrbeli bodo naši poslanci, da se ne pozabijo, v ministerstvih se le prelahko zavržejo in za vselej pozabijo, ne da bi se kaj zgodilo; prošnje in pritožbe v posameznih slučajih n. pr. zarad nepostavnega obnašanja kakega uradnika ali gotovega urada, se pa naj tudi v naprej pošljejo na dotično ministerstvo.

(Duhovniške premembe.) Č. g. kapelan Anton Šorn je premeščen od Marije Snežne k Sv. Barbari v Halozah. — Novo mašo je služil dne 6. t. m. pri Sv. Miklavžu pri Ormožu č. g. Ivan Tomažič.

(Imenovanje.) Gosp. Karol Regula, sodni pristav v Ormožu, je imenovan za namestnika državnega pravdnika v Mariboru.

(Učiteljske premembe.) Učitelj-voditelj pri Sv. Katarini nad Trbovljami je postal g. Adolf Paher, dosedaj v enaki lastnosti v Št. Jungerti na Pohorju. — Na novo so nameščeni učiteljski kandidatje ozir. kandidatinje, gdč. Olga Kline v Artičah, Alojzija Freuensfeld pri Sv. Barbari v Halozah, Irena Kahl pri Vel. Nedelji, Ana Pfeifer pri Sv. Marjeti in Marija Škrlec pri Sv. Miklavžu, ter gg.: Cvetko Franc pri Sv. Barbari v Halozah, Kosi Friderik v Majšpergu, Najžer Ivan pri Sv. Tomažu, Šijanec Ludovik pri Sv. Marjeti. Kot pomožni podučitelji, ozir. podučiteljice so postali gg. ozir. gospodične: Katarina Schatz v Kostrivnici, Marjeta Muršec v Frajhamu, Gaberc Anton in Klemenčič Ivan v Žetalah, Korošec Karol pri Sv. Bolfenku v Slov. gor., Močnik Andrej pri Sv. Lenartu, Ozmec Ivan pri Sv. Andražu v Slov. gor., Terstenjak Jakob v Cirkovcah in Vertot Ivan v Runečah.

(Dobičkaželjnost in nepatrijotizem.) V obeh grdih lastnostih pokazalo se je vodstvo štorovske tovarne prav očitno. Na dan petdesetletnice našega milega vladarja ustavilo se je po vseh tovarnah v bližini delo, delavci udeležili so se službe Božje ter so še dobili za isti dan, ko so mirovali, normalni zaslužek izplačan. A v Štorah se pa delo ni ustavilo, kar bi se bilo prav lahko zgodilo. Sramota za družbo, da nima toliko, ki se že toliko let bogati z žulji slovenskih delavcev, da bi bila omenjeni dan dostojno proslavila.

(„Narodna čitalnica“ na Vranskem) si je izvolila dne 4. decembra 1898 sledeči odbor za leto 1899. Predsednik (ravnatelj) g. dr. Anton Schwab, zdravnik; podpredsednik (podravnatelj) č. g. Geršak V., župnik; tajnik in blagajnik g. Meglič Simon, učitelj in šolski vodja; knjižničar Slatinšek Anton, župnik v pok.; odborniki gg. Jezovšek, c. kr. notar, Brinovec, veleposestnik in Schaur Franc, graščak; odborniki-namestniki č. g. Krajnc Jakob, kapelan, g. Lavrič, trgovec, g. Govedič Franc, trgovec. Čitalnica priredi na Silvestrov večer, to je 31. decembra t. l. veseličico s petjem, godbo, dramatično igro, deklamacijo, govori in drugimi običajnimi prizori. Oddajali se bodo časniki v podnaročbo. Ta večer utegne vsled marljivih priprav postati jako zanimiv. Vstop imajo udje, od udov vpeljani gostje in slavno občinstvo, ki namerava še pristopiti

čitalnic. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost. Posebna vabila se ne razpošiljajo. — Druga veselica, katero priredi čitalnica, bo dne 19. februarja, in sicer kostumni venček; vmes se bo vršilo več manjših veselic, oziroma družinskih večerov s plesom itd. Čitalnica si je zagotovila veliko sobano pri gostilni „Slovan“ in najela tukaj eno sobo stalno v društvene namene. Časniki ležali bodo na razpolago v društveni sobi. Tukaj se bodo izposojevale društvene knjige, vršile vaje v petji in društvene seje. Sploh se je nadejati iz marljivega delovanja in priprav za veselico, vsestranskega društvenega napredka in obilo udov.

(Nova Štifta pri Gornjemgradu.) Ker gosp. Jelovšek ni mogel priti dne 4. decembra, prelozilo se je njegovo predavanje o živinozdravstvu in glavno zborovanje „Kmetijskega in bralnega društva“ na dan 29. decembra t. l. ob 8. uri zjutraj v šoli. K prav obilnej udeležbi vabi tudi p. n. sosede najvljudneje odbor.

(V Laškem trgu) imajo na ondotni železniški postaji že od nekdanj uradnike, ki pridejo ali naravnost iz Gradca ali Dunaja ter ne znajo seveda ne besedice slovensko. Človek bi vsaj sodil, da se bo vedlo tako človeče na slovenskih tleh v občevanju s slovenskim občinstvom s primerno ponižnostjo. Toda ravno narobe je res! Tak dunajski pobič grozil je nedavno večji družbi slovenskih dam, ki so zahtevale pri blagajni listke slovenski, ter mu krive zopet vračale, da jih bo pustil — aretovati. Ker je bilo slovenskega občinstva jako veliko, moral si je ta uradnik poklicati priprostega železniškega delavca, da mu je tolmačil. Kako dolgo še misli vodstvo južne železnice izzivati slovensko ljudstvo na domačih tleh?!

(Občina Jurkloster) nam je poslala prošnji za slov. vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani; za ravnopravnost pri ondotni pošti vposlala se je prošnja naravnost ter je tembolj upati, da se tej zadnji prošnji takoj vstreže, ker se je preselila pošta v hišo znanega rodoljuba ter je občina voljna napis in pečat sama priskrbeti.

(Iz Ponikve ob juž žel) smo dobili daljšo poročilo o jubilejski slavnosti. Posnamemo le na kratko, da so vrli rodoljubi priskrbeli z velikim požrtvovanjem, da se je ta dan ovekovečil posebno pri mladini s primernimi nagovori in bogato pogostitvijo. Hvala vsem!

(V Žicah) je poročal pretečeno nedeljo g. potovalni učitelj Jelovšek o živinoreji in o umni nabavi povoljne klaje. Sešlo se je gotovo nad dvesto poslušalcev, ki so bili s koristnim podukom kaj zadovoljni. Drugo pot nam je obljubil g. Jelovšek svoj govor nadaljevati ter podati sredstva o zboljšanju reje govedi in prašičev.

(Občina Dolič in kat politično društvo v Konjicah) sta podali poslancu J. Žičkarju sklenjeni prošnji, in sicer je prosila prva za slov. vseučilišče, konjiško društvo pa za splošno ravnopravnost Slovencev. Obe prošnji je utemeljeval omenjeni poslanec v drž. zboru ter dosegel, da sta se vsprejeli v ponatis v stenografičnem zapisniku.

(V občini Veternik pri Kozjem) so pri občinskih volitvah zavrgli dosedajnega nemškutarkega župana ter si izvolili odbor vrlih slovenskih mož, ki si bodo znali izbrati tudi vrlega župana iz svoje sredine.

(Občina Št. Peter pod Svetimi gorami) poslala nam je prošnje za slov. pečat in slovenske napise na ondotni pošti ter za ustanovitev slov. vseučilišča in nadsodišča v Ljubljani. Mnogo, mnogo občin pa je še vedno na dolgu.

(Rogaški nemškutarji) si želijo ondotno slovensko jednorazrednico daleč proč od trga, da bi ne mogla več škodovati na „ugledu“ in obstoju trirazredne šulferajske šole. Ta želja je bila brati svojedobno v popravku jednega „njihovih“, ki je nazival slovensko šolo kaj kolegijalno: „šola sv. Jurja pod Donatom“, dasi mu je le par korakov oddaljena. Pri vseh poskušanih prizadevanjih je Rogačanom seveda le za — „blagor slovenskega kmeta“. Najprvo so se dobrikali in vabili, naj se slovenska šola združi s šulferajnsko, češ, gledé poduka si itak obdržimo vrhovno komando, a za prispevanje, ko bi znal postati danes ali jutri šulferajn jetičen, pa je groš slovenskih občin kakor nalašč. Ko pa so

Slovinci v kljub prilizovanju ostali neizprosni v prepričanju, da so na svojo šolo pod vrlim njenim vodstvom lahko ponosni, dočim je sad šulferajnskih ponemčevalnic dovolj znan, napeli so nemčurji drugo struno ter zahtevali, da je šola premestiti iz trga tja pod Donačko goro. Mislili so si: ako se nam to posreči, obiskovali bodo slovensko šolo le otroci daljnih hribovcev, med tem, ko nam bodo vsi bližnji kraji hočeš — nočeš polnili naše šulferajnske prostore, in že itak neopravičeni trije razredi lahko se še razširijo. Hvala Bogu, da so slovenski kmetje rogaške okolice modrejši, nego je nemčurjem ljubo.

(Iz Zgor. Polskave) se nam poroča o lepi jubilejni slavnosti, s katero je bilo v zvezi tudi blagoslovljenje jubilejske šolske zastave dne 1. decembra t. l.; zastavo je blagoslovil kn. šk. duh. svetovalec, č. g. S. Gaberc, framski župnik, kumovala ji je gospa Hojnikova. Na slavnostni dan, dne 2. t. m. obleklo se je vse v praznično obleko, posebno veličastno je proslavila ta dan šolska mladina pod vodstvom vrlega svojega učiteljstva.

(Ptuj, 3. decembra) Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 1. dan decembra v Ptuj. Zborovanja se je udeležilo 43 učiteljev in učiteljic, gotovo lepo število. Najpred je govoril g. predsednik Žiher o groznem činu, o tragični smrti blage cesarice Elizabete. Potem je slavil našega presvetlega cesarja, kateri se zaradi svojih lepih svojstev sveti kot zvezda med vsemi vladarji. Britkosti in žalosti, katere je naš premili cesar v teku svojega 50letnega vladanja prestal, so tolike, da se sme v pravem pomenu besede imenovati mučenik. Zarad smrti cesarice ne more društvo s slavnostjo in veselicami obhajati cesarjevega jubileja, a učiteljstvo bo v 2. dan decembra združeno z učenci Vsemogočnega v cerkvi prosilo, naj da presvetlemu cesarju moč in zdravje ter ga ohrani mnogo, mnogo let. Ljubezni in hvaležnost pa hoče slovensko učiteljstvo premilemu vladarju najbolj s tem dokazati, da bo mladino, izročeno mu v odgojo, neprestano spodbujalo k zvestobi do casarske hiše. S trikratnim „živio“ na cesarja končal je predsednik svoj govor. — Sledilo je temu kratko poročilo o letošnji dež konferenciji, iz katerega je razvidno, da ta konferencija nikakor ni zadovoljila in tolažila delegatov. — Med dopisi je omeniti onega od c. kr. okrajnega glavarstva, s katerim se naznanja Najvišja zahvala za sožalje, kojega je društvo izreklo zaradi tragične smrti premile cesarice, — ter dopisa g. Pulko ta, ki se je poslovil od društva. Gosp. predsednik našteva mnogo zaslug tega bivšega društvenika, kajti bil je najbolj marljiv ud. Zbor ga enoglasno izvoli častnim udom. — Kot podporni udje so društvu pristopili gg.: dr. Horvat, dr. Brumen, Pinterič, Zelenik in Peteršič. Slava jim!

(Ptujka pošta) Zunaj je samo nemški napis (k. k. Post) znotraj so pa vsi napisi nemško slovenski. Uradniki so z malimi izjemami zmožni obeh deželnih jezikov in še precej nepristranski ter rabijo tudi dvojezične tiskovine. A to le na zahtevanje, ako ne zahtevaš, dobiš le nemške. Jeden uradnik je pa skrajno pristranski. Slovenski ne zna ali noče vedeti, in ako kaj slovenski zahtevaš, se zadere. „Traurig genug, wenn Sie nicht deutsch kennen.“ (Dovolj žalostno, če ne znate nemški). — Ni res, sedaj se bode vse slovensko občinstvo učilo nemščine radi enega takega pritepenca.

(Ptujski gimnazij) je dobil dovoljenje nositi ime „Franc Jožefov gimnazij“, toda po zadnjih dogodkih na tem zavodu pristojalo bi mu pač bolj ime „knez Bismarckov gimnazij“.

(Ptuj dobi) plinovo razsvetljavo; cevi so po mestu že vložili.

(V Hajdini) so občinske volitve preločene iz nekega vzroka. Sedaj imate, narodnjaki hajdinski, zopet časa, da še se lahko bolje premislite in se pomenite radi volitve, da bodo tedaj izpadle častno za vas in za vašo slovensko občino. — Vse občine so že skoraj oddale prošnje za slov. nadsodišče in za slov. vseučilišče v Ljubljani, le hajdinska bi naj zaostala za drugimi! Istotako opomnimo tem potom občino slovenjevaško v hajdinski župniji, da naj vložijo kar najhitreje omenjeni prošnji. Pa seveda, ker ima tudi občina Slovenjavas istega tajnika

kakor hajdinska, istega pisarja, ki mu slovensko ne diši, je težko pisati slovensko prošnjo. Ali je samo ta tajnik na svetu?

(Od Sv. Tomaža pri Vel. Nedelji.) Prav sijajno smo obhajali 50letnico Nj. Vel. V predvečer bilo je šolsko poslopje krasno razsvetljeno, topiči so pa grmeč naznanjali veseli dan. Naše ljudstvo je pokazalo svojo udanost do cesarja s tem, da se je v velikem številu udeležilo na jubilejni dan cerkvenega opravila, kjer so pod vodstvom g. nadsodišča naši učenci navdušeno peli v mešanem zboru. Veseli dan je prešel — a spomin na njega nam ostane neizbrisljiv.

(Šola so zaprli) do 2. januarja 1899 pri Sv. Bolfenku. okraj Ormož, ker več otrok boleha za dušljivim kašljem.

(Hum pri Ormoži) Povodom cesarjevega jubileja so se 1. decembra zvečer prižgali vrh hriba kresovi, razsvetlila se šola in zvonik, kar je daleč po Štajarskem, Hrvaškem in Medmurskem pričalo o udanosti in zvestobi tukajšnjih prebivalcev do presvetlega cesarja. Dne 2. decembra se je vršila v okinčani šoli šolska slavnost, učenci so bili obdarovani ali s spominsko knjižico o 50 letu presv. cesarja, ali s spominsko knjižico od presvetle cesarice, ali s cesarjevimi podobami. Dne 3. decembra je bila v podružni cerkvi slovesna zahvalna sv. maša. Majhno in veliko je bilo navdušeno za presv. cesarja vladarja.

(Slovenske zastave v Gor. Radgoni.) Gotovo je še znano vsakomur, kako je graško sodišče svojedobno obsodilo radgonskega rodoljubnega Slovence — vpokojenega vojnega duhovnika — ker je razobesil na svoji hiši slovensko trobojnico ter oporekal, ko so mu jo siloma odstranili. Ob cesarjevi petdesetletnici pa je celo župan v Gor. Radgoni, kjer bivajo le Slovenci, prepovedal izvesti slovenske trobojnice. Toda Slovenci požurili so se zadnji trenutek, da so dobili k temu pismeno dovoljenje ljutomerskega okraj. glavarstva, na kar je moral pohlevno gledati razvite slovenske zastave župan in njegovi zagriženi organi.

(Ustreljen begun.) V noči 9. t. m. prežagal je v mariborski kaznilnici zloglasni ropar J. Krivec, železne križe na oknu svoje celice ter plezal liki maček po najvišjih zidovih proti ograji. Zadnji hip opazila sta ga oba vojaka na straži ter takoj začela od nasprotnih strani redoma streljati po njem. Od sedem strelav zadeli so ga trije. Morali so iti ponj na zid ter ga prenesti v celico, kjer je še isti dan umrl.

(V Mariboru) straši nevarno skoraj vsako noč okoli „Narodnega doma“. Slišati je rjovenje in tulenje, da je sluga že pobegnil, ker si ne upa več bivati v novem poslopiju. Na cesarjev jubilejski dan ustrelil je celó takov strah z revolverjem v okno „Narodnega doma“ Ti strahovi pa imajo ali poseben privilegij, da se jih ne sme prepoditi, ali pa si jih mestna policija ne upa — „panati“. Kmalu še pride tako daleč, da si bomo morali najemati Slovenci za svoje hiše na lastnih tleh — oborožene stražarje, da nam bodo odbijali — nemško kulturo.

(Pohorski Nemci.) Že zopet so se javili Nemci tam, kjer bi se jih nikdo ne nadjal, toda v tolažbo nam bodi, da so to pot samo — štirje možiceljni, ki so nakrat občutili v sebi nemško žilo biti. V starodavnih slovenskih Rušah osnovala je četorica tam si kruh služočih Germanov pevski zbor, ki nosi bojno ime „Kornblume“, in kateri si je postavil razven gojitve „deutsch-völkischer“ pesmi tudi „zajezitev vednemu prodiranju Slovencev v ta okraj“. Že iz teh blaznih besedij vidimo, da imamo s prismodami opraviti. Vse graje vredno pa je, da daja tamošnja Mulejeva gostilna, kjer prirejajo tudi Slovenci svoje veselice, gostilniške prostore takim nenormalnim bedakom.

(Novega dež. namestnika) grofa Clary-Aldringena pozdravljajo posebno navdušeno nemško nacionalni listi, — za nas pač dovolj vzroka, da smo oprezni napram njemu.

(Odklonjeno odlikovanje.) Radikalni nemški drž. poslanec dr. Menger je odklonil odlikovanje povodom cesarjevega jubileja z motivacijo, da mu je to naklonilo le prizadevanje ministerskega predsednika grofa Thuna, a on kot neizprosni radikalec noče nič imeti od Thuna. Nemški listi

niso mogli prehovati takšnega postopanja. In res se je našla domišljava publica, ki je hotela posnemati dr. Mengerja. To je bivši občinski predstojnik v Kindbergu, nek Anton Petzleder, ki je odklonil podeljeni mu zlati križec z — isto motivacijo, kakor dr. Menger. Seveda se grofu Thunu še sanjalo ni, da živi kje kak Petzleder. To pač jasno osvetljuje puhlo nemško domišljavost.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) G. R. Mulley, sodni tajnik v Novem mestu, je premeščen v Ljubljano, g. Jul. Bučar, okr. sodnik Črnomlju, je imenovan za sodnega tajnika v Novem mestu, a g. J. Jarc, sodni pristav v Litiji pa za okrajnega sodnika v Črnomlju. Okrajni nadkomisar vitez Roth v Kočevju, je prideljen okrajnemu glavarstvu v Logatcu, a konceptni praktikant pri dež. vladi, Ed. Grum, pa okr. glavarstvu v Kočevju. Avskultant Ed. Painič je imenovan za sodnega pristava v Vel. Laščah.

(Imenovanje.) Dr. Janko Šuman, odvet. koncipijent v Celovcu, je imenovan za ministerjalnega koncipista v trgovinskem ministerstvu pri novo ustanovljenem patentnem uradu.

(Ljubljanske novice.) Slika za mestno dvorano, v koje namen je, kakor smo že omenjali v predzadnji številki, vladika Strossmayer daroval 1000 gld., izgotovila bode gdč. Kobilca iz Ljubljane, ono iz potresne katastrofe — občinski svet pred cesarjem — pa slikar J. Germ. — Deželna vlada, ki navadno na vsak korak mestnega zbora pazi, ne ve o njega delavnosti, sklepih in občekoristnih napravah ničesar in tako je prišepala onidan z „nasvetom“, naj bi mestna občina napravila tržnice in ljudske kopeli v mestu, o katerih je občinski svet že 1897. leta sklepal, da se to izvrši. Tako se smeši in dela „vodo“ kranjska deželna vlada ob času, ko bi morala že davno to vedeti in pripomoči tudi sama za izvršitev načrtov. Baron Hein rad spi, in samo takrat se zbudi, kadar so mu Nemci pri srcu ali pa — sam sebi! — Justična palača v Ljubljani prične se graditi, kakor je čuti, prihodnje leto. Mestna občina bo dala na dotičnem mestu graditi dvoje novih cest in park, v katerem bo stal prej ko ne cesarjev spomenik. — Od potresa sem zgradilo se je v Ljubljani okoli 200 novih hiš brez gospodarskih poslopij, reguliralo 15 ulic in cest, ter mesto oplešalo s parki in javnimi napravami, ki so mestu v kras. Čez zimo se bo podrlo v mestu petero poslopij, ki so se odkupila v regulacijske namene. — Gospodinska šola c. kr. kmetijske družbe šteje 15 gojenk. — Podružna cerkev na Barji se prične baje graditi leta 1900. — Letina se je v Ljubljanski okolici dobro obnesla; ljubljansko kiselje se bode i letos v obili meri razpečavalo.

(C. kr. kemiško preskuševališče kmetijske družbe kranjske) ima obilo posla zadnji čas, zlasti s — ponarejenimi vini, petijotom, dalmatincem, tirolcem in zagrebškimi fabrikati. Pretekli teden je bilo zaradi ponarejenega vina več tacihi nevestnih krčmarjev pri sodišču kaznovanih. In vendar imamo doma dovolj naravnega vina!!

(Deželni šolski svet kranjski) je dovolil letos razširjenje več ljudskih šol.

(Razstavo motorjev) priredi trgovsko ministerstvo prihodnje leto v Ljubljani.

(Obdelovanje ljubljanskega močvirja) namerava poljedelsko ministerstvo na državne troške pospeševati, in v kratkem potrebno odrediti.

(Židje — na Kranjskem.) Krivokljuni potemci Judeža Iškarijota, prihajajo kar čez noč tudi na Kranjsko in se naseljujejo polagoma sedaj stoprv v Ljubljani. Ker jim je le za „g'schäft“, prodajajo blago za nizke cene, zbog tega je za domače trgovce njih naselitev precej občutna konkurenca. A tudi v Ljubljani je trgovcev, ki neki od židovskih tvrdk jemljejo blago.

(Blizu Kranja) so izkopali več starinskih grobov, v katerih so našli znamenite in dragocene predmete iz zlata, obložene z dragimi kamenčki. Kopanje se nadaljuje.

(Železniški most pri Litiji) stavi se nov. Dejo brzo napreduje in bode končano prihodnje spomlad.

(Slovenščina pri poštah in železnicah na Koroškem) Poštne razmere prekašajo v sovraštvu do slovenščine še celó naše. Tako se poroča, da vračajo izvestni poštarji oziroma odpraviteljice jednostavno pošiljatve, ako nosijo iste slovenski naslov; zgodilo se je že tudi, da je pošta došlo pismo vrnila na oddajno pošto z opazko, naj se naslov prestavi v nemščino. Tu bo treba pač še hudega in vztrajnega boja. — Boljše nade za enakopravnost so se začele prikazivati pri državni železnici, kajti po celi Zilski dolini napravili so se ravnokar na vseh postajah dvojezični napisi ter dvojezični ceniki.

(V Miramaru pri Trstu) biva nadvojvodinja Štafanija s svojo hčerko.

(Italijanščina v slovenski cerkvi) V Škedenju pri Trstu so imeli pretečeni teden prvič — italijansko pridigo v cerkvi. Višje cerkvene oblasti že pač poznajo slovensko potrpežljivost; Italijanom ali Nemcem bi se ne smelo kaj takega pripustiti.

(Zarad preganjane slovenske zastave v Gorici) so sestavili goriški slovenski poslanci odločno interpelacijo na ministerskega predsednika: a vsi slov. župani v goriškem okraju so imeli dne 7. t. m. posvetovalni shod ter so k interpelaciji sklenili še posebno izjavo: če ne do bodo Slovenci v teku jednega meseca popolno zadoščenje, položijo vsi podpisani župani svoje županske službe.

(V Pulju) je odprla družba sv. Cirila in Metoda prvo hrvatsko šolo. Ganljiv slavnostni govor je govoril posl. dr. Laginja.

(Pazinski hrvatski gimnazij), katerega ustanovitev se je primorskim Slovanom zagotovila, dosega med lahonstvom že iste agitacijske razburjenosti, kakor se je bila lotila svojedobno našega nemštva zaradi celjskega gimnazija. Kakor so Celjani hoteli ta nemško-slovenski zavod v katerem okoliškem trgu, tako tudi Italijani zahtevajo, naj se hrvatski gimnazij ustanovi v Kastvu, samo v Pazinu ne, dasi sta v tem „pri stnem italijanskem“ mestu dve tretjini Hrvatov. Vlada se baje nikakor ne misli udati laški agitaciji.

Druge avstrijske novice.

(Državni zbor) V zadnjih sejah podalo se je nebroj interpelacij, na katere je ministerski predsednik tudi deloma takoj odgovarjal. Štajarski nemški poslanci so interpelovali vlado, zakaj se izdajajo za Spodnje Štajarsko samo slovenske poselske knjižice, na kar je grof Thun odgovoril, da to ni stvar vlade, nego odločujejo v tej zadevi le dotične občine. — Primorski slovenski poslanci so interpelovali zaradi krivičnega postopanja tržaškega namestništva v jezikovnem oziru, kajti slovenske občine dobivajo zgolj v italijanščini uradna naznanila. Grof Thun je odgovarjal, da ima tržaško namestništvo strog ukaz uradovati za slovenske, odnosno hrvatske občine vedno v njih jeziku ter da je izdala sploh vlada dne 5. novembra t. l. naročilo, da imajo upravne oblasti varovati povsod jezikovno ravnopravnost. — V imenu celovške trgovinske zbornice so se pritožili nemški nacionanci, zakaj se je ugodilo posojilnici v Št. Janžu gledé slovensko pisanih vlog. Ministerski predsednik je podučil nacionance, da ima vsaka posojilnica pravico določiti si svoj društven jezik, a potem nima nikdo pravice zahtevati od nje poročilo v kakem drugem jeziku pisano. — Med vlogami, ki so došla zbornici je bil tudi načrt zakona za podaljšanje carinske in trgovske zveze ter razmerja do avstro-ogrské banke do 30. julija 1899, kakor tudi načrt zakona za nespremenjene prispevke za skupne stvari do istega časa. Ta zakon bi stopil v veljavo s 1. januarjem 1899, ako bi ga sprejela tudi ogrska zbornica, za kar pa ni dovolj nade. Ko so nemški opozicionanci slišali o teh načrtih, zagrozili so, da začnejo takoj z oživiljeno obstrukcijo. Govori se vsled tega, da bo vlada prekinila pred prazniki drž. zbor ter med tem časom sklenila najnujnejše s § 14. — V torek in četrtek sta bili po dve seji.

(Za zboljšanje plač poštnemu osobju) je bila dne 12. t. m. deputacija poštarjev pred cesarjem. Cesar je obljubil deputaciji, da hoče temu vprašanju obrniti svojo pozornost. Usoda

uslužbencev pri deželnih poštah pa je tudi najnujnejšega usmiljenja vredna.

(80letnica dr. Riegerja) obhajala se je v Pragi dne 10. t. m. na način, kakor zna to le češki narod slaviti svoje zaslužne može. Pričela se je s slavnostno predstavo v gledišču, kjer se je izkazovalo slavljenču burne ovacije. Pozneje so mu čestitali zastopniki vseh slojev, strank in klubov. Ta dan niso Čehi poznali razločka strank. „Slov. kršč. narodno zvezo“ zastopala sta poslanca Slovenec Vencajz in Malorus Barvinski, ki sta izročila slavljenču adresu kluba.

(Novi hrvatski minister.) Mesto odstopenega barona Josipovića postal je minister za Hrvatsko veliki župan Ervin Czeh. Razume se, da je vnet mažaron.

(Kako se na Hrvatskem svobodno voli.) Za okraj Pisarovina se je vršila dne 10. t. m. dopolnilna volitev poslanca. Predsedoval je volilni komisiji okrajni načelnik. Absolutno večino je imela kandidatura „Obzorovega“ urednika, profesorja Pasarića. Okrajni načelnik pa je njegovo kandidaturo jednostavno zavrnil, ker je kandidat baš v preiskavi zaradi tiskovne pregrehe. Pa tudi kandidaturo župnika Vranića ni dopustil, na kar so vsi narodni volilci med protestom odšli. Izvoljen je bil na ta način vladni pristaš Vuksan s 43 glasovi izmed 315 volilcev. Med temi 43 pa je bilo neuradnikov samo — osem. Tako svobodo uživa hrvatski državljan!

(Ogrska kriza.) Vsled neznanih izgredov v ogrski zbornici je bilo zborovanje od 10. do 17. t. m. s kraljevim reskriptom pretrgano. Vse je mislilo, da odstopi Banffy, kar se pa najbrže ne zgodi. Zadnje dni bil je v daljši avdijenci pri cesarju na Dunaju, ki mu je neki djal: „Le vztrajajte, tudi jaz vztrajam z Vami; žrtvoval sem na zahtevanje iz ulic svoječasno Badenija, a ker to ni prav nič koristilo, ne storim tega več.“ Obstoj ogrske zbornice pa je vendar odvisen od tega, bodo li opozicionanci dopustili, da se izvoli v pondeljek, dne 19. t. m. novo predsedništvo.

Ogled po širnem svetu.

(Srbski finančni minister) Petrovič se je predstavil skupščini v Nišu ter izpovedal, da je finančni položaj res jako žalosten, da pa je vendar še upanja, da se s štedljivim gospodarstvom isto zboljša. Ves svet pa je prepričan, da se štedljivo gospodarstvo ne uvede v srbsko državno blagajno, dokler imajo v deželi — M.lana.

(Nemški državni zbor), katerega je otvoril pretečeni teden cesar Viljem z navadno obširnim govorom, se je bavil tudi z avstrijskimi odnošaji. Nek socialistiški poslanec je grajal izganjanje avstrijskih Slovanov, dočim je državni tajnik isto odobral ter dokazoval, da ni vsled tega zveza v Avstriji v nikaki nevarnosti, ker je Nemčija vedno na straži gledé odnošajev v Avstriji. Nemčija se tedaj ne smatra toliko za avstrijsko zaveznico, nego le kot — tajni policist nad Avstrijo.

(Anglija), ki je v početku ruskih in nemških pridobitev na Kitajskem besnela konkurenčne zavisti, spoprijaznila se je že deloma z mislijo, da ne bo mogla nikoli več zdržati prvenstva v kolonijalni politiki. Po svojem kramarskem računu prizadeva si tedaj nasprotnike k prijateljstvu pridobiti, kojih ugonobiti ne more. Govori se namreč na Angleškem zadnji čas mnogo o tem, naj bi sklenila Anglija zvezo z Rusijo in Nemčijo, a če k tej še Ameriko pridobi, spala bo brez skrbi.

(Vzrok špansko-ameriški vojni.) Sedaj po sklenjenem miru, ko je Španija materijalno in fizično — gola, začelo se je v Španiji še le stoprav razmotrivati, kaj je provzročilo eksplozijo ameriške ladije „Maines“, vsled česar se je bila vojna pričela. Španci odločno oporekajo, da bi bili oni eksplozijo provzročili. Svetujejo tedaj, naj se sestavi posebna komisija iz Nemcev Francozov in Angležev, ki stvar preišče in konstantuje. Toda to bo sedaj pač težka, tudi bo Španiji bore malo koristilo, kajti ameriški „stric“ ne spusti več, kar je enkrat pograbil.

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Nasvet opekarjem). Daleč na okoli na Spodnjem Štajerskem slovi opeka, katera se dela v Lubečni, občine Škofjevasi, kajti ni kmalu dobiti tako dobre ilovke za opeko, kakor je ravno v Lubečni. Zarad tega ima tudi skoraj vsak posestnik v Lubečni opekarno ter dobiva, ali bolje dobival je iz opeke lepe dohodke. — Ti lepi časi za opekarje v Lubečni so pa skoraj že čisto minuli. — Opeka v Lubečni ne daja več pravega dohodka. — Drva so vedno dražja in dražja, nastajajo na raznih krajih nove opekarnice, katere prodajajo opeko bolj po ceni, čeravno je ista mnogo slabša. Dá se že takorekoč na prstih preračuniti, da mora v nekaterih letih opekarska obrt v Lubečni popolnoma propasti ter priti cela lubečanska okolica v velike gospodarske zadrege, ako se v pravem času ne pridobi opekarjem pomoč. In tako pomoč si pa spravijo Lubečani lahko sami. — Lubečani žgejo še dandanes opeko tako, kakor so isto žgali njihovi očetje, dedje in pradedje, to je takrat, ko drva niso stala skoraj nič. — Te stare pečnice ne veljajo sedaj več. Pri teh pečnicah gre več kot polovica vročine v zrak, tako da kurjava pride predraga.

Dandanes imajo že povsod krožne peči, katere so tako sestavljene, da se skoraj vsa vročina porabi za žganje opeke, ne da bi se zgu bivala v zrak. Dandanes delajo že tudi novo strešno opeko ter vdolujejo ilovko za opeko s stroji, s katerimi se ilovka čisto drugače obdeluje, kakor po sedajnem starem načinu. Saj vidimo, da n. pr. Wehrhan v svoji krožni opekarni v Spodnji Hudinji dela dobro opeko in iste silno mnogo proda, ker obdeluje zemljo s stroji in ima krožno peč, čeravno njegova zemlja za opeko niti za pol ni toliko vredna kakor ilovka v Lubečni. Taka krožna peč in pa stroji za vdolovanje ilovke pa stanejo denar in le malokateri naših opekarjev bi si mogel sam postaviti krožno peč, kakor si je n. pr. isto napravil Štefan Koželj. — Če se pa združi 10 do 20 opekarjev na podlagi združnega zakona, postavili si bodo lahko novo krožno peč, omislili potrebne stroje ter bodo potem svojo opeko lahko z velikim dobičkom zopet prodajali, kajti kakor rečeno, tako izvrstne ilovke za opeko, kakor je ista v Lubečni, ni daleč na okoli nikjer dobiti. — Naj si torej naši opekarji iz Lubečne ta nasvet dobro premislijo. Ako hočejo osnovati tako zadrugo, bodo jim gotovo narodnjaki v Celji šli z veseljem na roko.

Iz Konjic. (Šolske razmere.) Ravnatelj naše slovenske ljudske šole, g. Kapun, umaknil s je v velezasluženi pokoj. Nameraval sem že njegove zasluge za slovensko šolo z dostojno oceno ovekovečiti v predalih „Domovine“, a prehitel me je dopisnik „celjske žabe“ ter mu v tej postavil spomenik, kar je za slovenskega nadučitelja sumljiva čast — tako sumljiva, da ne rečem drugega nič kot: „De mortuis nil nisi bene“. Imamo v Konjicah slovensko ljudsko šolo! Kolika ironija! Je-li glavni znak slovenske ljudske šole, da podučujejo na njej z jedno častno izjemo same nemške, oziroma nemčurske moči? Jeli znak slovenske šole, da podučuje v prvem razredu Nemka, gospica Ledinegg, koja niti slovenski ne zna?! Jeli znak slovenske šole, da je intermistični voditelj, gospod Pirsch, začetkom leta pošiljal slovenske otroke v nemško šolo! Ne, to ni ljudska šola za slovenske otroke, to je zavod, ki nam zastruplja našo bodočnost. Slovenski otroci v rokah nasprotnikov v sedajni kritični dobi, to je naše politično razorožanje; — če ima deželni šolski svet tako malo obzirnosti, tako malo takta, ter ne premeni mahom te razmere, nam ne preostane drugega, kot pot samopomoči, in ta bi morda drugače izpadla kot bi bilo ljubo tam na višjih mestih! Razpisano je mesto nadučitelja na tej šoli. Ni izkjučeno, da se pri znani nesramni nemški brezobzirnosti z vplivnim pogledom na prononciranega Nemca Linharta oglasijo nemški prosilci; — a upamo, da ne bode manjkalo sposobnih slovenskih kompitentov, iz med kojih se izbere mož, koji bode vedel spet pridobiti naši slovenski ljudski šoli ugled, koji prinese prave vile sem, da skida ves Avgijev hlev. Mi pa nočemo samo

slovenskega nadučitelja, mi hočemo in zahtevamo, jda na slovenski šoli slovensko deco podučujejo le slovenski učitelji. . . Morda kedo poroče, da s političnih oziriv tako govorimo. Kaj še? Le s pedagogičnih, ker politične ljudske šole, kakor je n. pr. nemška ljudska šola v Konjicah — mi nočemo. Mi nočemo, da bi se v mlada srca naših otrok ucepilo sovraštvo do drugih narodov — seveda tudi nočemo, da bi jim kedo uceplal mržnjo do lastnega naroda. Ker sem se dotaknil nemške šole, naj še omenim, da razdivjanost učencev te šole preseže že vse meje. Otroci — ne to niso več otroci — to je že nekak činitelj v volfijanski politiki dr. Simoniča — nakrulijo vsacega Slovenca s hajlanjem — celo tisto „Wacht am Rhein“ rjovejo recte cvilijo po ulicah. Taka je nemška kultura, koja deli na nemški šoli nemški nadučitelj g. Seidel. Take so šolske razmere pri nas. Krčijo se nam starišem srca, ker nismo za našo deco še priborili boljših šol — in smilijo se nam ti naši otroci, ker jih je usoda napravila učencem v času — ko so šolske razmere tako žalostne.

Iz Brežic. (Veselica v brežiški čitalnici.) Brežiška čitalnica priredila je v nedeljo dne 11. decembra t. l. veselico z razstavo letošnjih vinskih pridelkov iz domačega okraja. Na posebno prošnjo brežiških Slovencev razstavili so namreč najimenitnejši domači vinogradniki v ličnih steklenicah rujno kapljico: burgundca, traminca, silvanca, rulandca, rilčeka, kavčine, plavca, belega; celo „bermeta“ je poklonil neki odličnjak iz Bizeljskega.

Nad 130 steklenic razvrstilo se je na prav lepem nalašč za to pripravljenem odru v veliki dvorani „Narodnega doma“. Namen veselici je bil, pokazati domačim krogom, kaj da so prav za prav naši vinogradniki pridelali, odnosno kacega jim je letos „Bog dal“, v drugi vrsti pa v prid revni šolski mladini nabrati mali prispevek za šolsko kuhinjo. Dosegli smo v vsacem obziru popolni uspeh; ne le da smo imeli priliko občudovati letošnja vina iz celega okraja, ampak najbolj veseli nas to, da smo dosegli čistega dobička — za naše razmere uprav velikansko vsoto nad 80 glid. a. v., ki jo zamoremo izročiti šolski kuhinji.

Ta uspeh je zahvaliti razstavljalcem samim, ki so podarili razstavljene steklenice čitalniškemu odboru, kateri jih je po srečkanju med goste razpečal. V imenu uboge mladine izrekamo vsem blagim razstavljalcem najsrčnejšo zahvalo; Bog naj blagoslovi v obilnej meri njih trud tudi v prihodnjih letih!

Narodno-gospodarske novice.

Težnje kmetijskega gospodarstva in sredstva za njih olajšavo.

Kmetijsko gospodarstvo je podjetje, ki se kakor vsako umno gospodarstvo bavi s pridelovanjem novih vrednostij. Sredstva za pridelovanje so mu narava, kapital, kmetu poleg tega še njegovo lastno delo. Dohodki naj bi bili obresti kapitala (dohodek zemljišča itd.) ter plačilo za delo. Vsak kmet ima več ali manj kapitala v svojem podjetju in ta kapital mora šestokrat s pomočjo kredita dopoljevati. S svojim gospodarstvom mora najmanj tak dohodek od kapitala doseči, kolikor zahteva kredit od njega obresti, sicer pojde rakovo pot. Pri uspešnem gospodarstvu naj se pa tudi delo primerno splača, in sicer naj kmet vsaj toliko z delom zasluži da krije s tem zaslužkom nujne potrebščine. V takem slučaju in pa ako je gospodarstvo v redu bode kmet dobro shajal, če tudi ne obogatil. Pri vgodnih pogojih svoje premoženje lahko pomnoži, pri nevgodnih pride na kant.

Žalibog je dandanes zadnji slučaj pri kmetijah najpogostejši. Komaj da gospodar za svojo trdo delo zasluži borno plačilo. Stroški za pridelovanje so se pomnožili. Rodovitost zemljišč se je večinoma zmanjšala, v njih ni več toliko rastlinskih redilnih snovi kakor prej. Posestnik ima vsled izvaževanja svojih pridelkov in slabega načina gospodarstva na svojem zemljišču mnogo manj najvažnejega premakljivega kapitala (rastlinske hrane) nego prej. Oral izpiterve zemlje zahteva pri enakih fizikalnih razmerah toliko ali še več dela kakor oral rodo-

vitne zemlje kakoršna je n. pr. še na Ogrskem, Ruskem, Ameriki itd. Pridela se pa mnogo manj, vsled tega se pa delo mnogo slabije splača. Najeto delo postaja vsled razvijanja velicnih obrti, ki delo dobro plačujejo in vsled dražjih razmer za življenje, dražje. Potrebščine postajajo čedalje večje, visoke cene zemljišč, davki, visoke obresti, nevgodne ali drage priprave za promet itd. so vzroki dražjega pridelovanja.

Vkljub dražjemu pridelovanju so cene mnogih pridelkov nižje postale. Vzrok temu je v prvi vrsti vsled olajšanega prometa omogočeno svetovno tekmovanje. Tekmovanje je do gotove meje zelo dobrodejno in potrebno. Tako posebno notranje tekmovanje oziroma tekmovanje med pokrajinami, ki imajo približno enake pogoje za pridelovanje. Tako tekmovanje varuje interese kupca in spodbuja tekmovalce do boljšega pridelovanja gleda množine in kakovosti do boljšega izkoriščanja pridelovalnih sredstev. Usodepolno je pa tekmovanje krajev, kjer je med vgodnimi in nevgodnimi pridelovalnimi pogoji večja razlika, kakor n. pr. pri nas in v Ameriki. Kraji z nevgodnejimi pogoji pa, ako jih carinske in druge razmere ne varujejo, so popolnoma pobiti, kakor smo n. pr. sedaj mi gledé žita. Pa še mnogo drugih vnanjih vzrokov je, ki potiskajo ceno, tako nevgodne kupčijske razmere, prometne razmere, pohlepna špekulacija, ki z roko na papirju ponudbe poljubno zvišuje in znižuje, tako poljubno cene dela, predpravice nekotnih dežel in obrtij, razna podjetja, ki pridelujejo kmetijske pridelke v svojo lastno korist upoštevajo, neokretne, razdvojene kmetovalce izkoriščajo itd.

Razmere, ki se naravno iz tu navedenih okoliščin razvijajo, so le vnanji vzrok slabega stanja kmetovalcev. Na te zamore posamezen kaj malo ali nič vplivati. Le ako se vsi kmetovalci združijo, zamorejo s skupnimi močmi tudi v tej zadevi kaj doseči.

Važnejše vzroke najdemo pa še v notranjem kmetijskega gospodarstva samega. Na te zamore pa vsak posamezen vplivati in ako je za to zmožen in ima trdno voljo, bode še vkljub onim nevgodnim okoliščinam precej dobro shajal. Saj se vidi, da še v nevgodnih krajih kmetovalci, ki se proti napredku ne branijo s kitajskim zidom, precej dobro shajajo. Roke križem držati in jadicovati in pomoč le od zunaj pričakovati, je kaj nevspešno. Kmetovalec, ki ima zdravo pamet in žilavost pomaga si sam in sicer:

1. da prideluje pridelke, kojim tekmovanje še tako zelo cene ne pritiska z izkoriščanjem posebnih razmer zemljišč sploh njegovih gospodarskih sredstev;

2. da prideluje z primeroma najnižjimi troški najvišje množine in najboljo kakovost;

3. pridelke pametno porabi in kar najbolj mogoče dobro speča;

4. da v svojem ožjem hišnem gospodarstvu pridelke in za njih zamenjano robo oziroma denar pametno razdeli in potrebščinam primerno porabi.

Da kmetovalci na to že splošneje ne delajo, vzrok je pomanjkanje primernega knjigovodstva. Gospodarske knjige so zrcalo za naše gospodarstvo, v njem vidimo njegove vspehe in nevspehe. Račun, vesten račun je podlaga vsacega pametnega gospodarstva, istotako kmetijskega. Koliko gospodarjev bavi se s panogami gospodarstva, na katere naplačujejo, med tem ko bolj dobičkonosne mnogokrat zanemarjajo, ker ravno ne znajo računati. Koliko gospodarjev je že vsled pomanjkanja knjigovodstva na kant prišlo. Knjigovodstvo mnogo umnih vredenih gospodarstev nam je pa tudi prijeten svedok, da je le še mogoče z umnim kmetijskim gospodarstvom včasih celo zelo lep dobiček doseči, ono torej spodbuja gospodarja do umnejega postopanja, mu je dober svetovalec, zvest prijatelj. Ono mu bode kmalu pokazalo, da le še ni kar obupati, temveč je le treba pograbit za sredstva, katera kmetovalcu napredek ponuja, zdrav razum in pridne roke. Če velika gospodarstva, ki morajo delo drago plačevati, prebitek dosežejo, koliko več ga mora kmet, ki s svojim kapitalom in delom služi. Gledé uredbe gospodarstva in knjigovodstva je našim gospodarjem zelo priporočati, da pazljivo prečitajo „Kmetijsko gospodarstvo“ spisal Viljem Rohrmann, založil Dragotin Hribar v Celji.

Kmetovalec naj prideluje v dotičnih razmerah pridelke, za katere so tamošnje okoliščine posebno ugodne. Pri nas kaže najbolj pridelovati vino, sadje, proizvode živinoreje in nekoje kupčijske rastline.

Kdor ima ugodno lego za vinograd, bode tam vinograd sadil in ga skrbno obdeloval. Pri sedajnih vinskih cenah, ki bodo gotovo še dolgo vgodne ostale, znajo v vgodnih razmerah vinogradi primeroma še najvišje stalne dohodke donosati. Res da sedaj vinogradstvo težijo razne ujme, a vede in skušnje nam priporočajo razumljiva sredstva zoper te in smemo so vinogradari z prejšnjim zaupanjem v dobro bodočnost še bolj vinogradstva okleniti. Dejanskih dokazov, da so nam vinogradi lahko zanesljiv vir blagostanja, imamo pa pri nas že dovolj v krajih, kjer se zmerno postopa. Žalostnih dokazov kacaga pomena so vinogradi za dohodke v naših krajih, imamo pa tam, kjer so vsled raznih vzrokov, največ vsled zanikernosti vinogradi propadli. Boda nadomešča sedaj prejšnje blagostanje.

(Dalje prihodnjič.)

Koledar.

Petek (16.) † Kvatre. Evzebij, škof; Albina (Zorka), m. — Sobota (17.) † Kvatre. Lazar, sp.; Berta. — Nedelja (18.) 4. adventna. Pričakov. poroda M. D. — Ponedeljek (19.) Nemezij p. m. — Torek (20.) Adelajda, kraljica; Liberat, muč — Sreda (21.) Tomaž, ap. — Četrtek (22.) Demetriji, m. — Prvi krajec dne 20. ob 4. uri 27 minut zjutraj.

Sejmi.

Dne 19. dec. v Brežicah in na Teharjih; dne 21. v Laškem trgu.

Loterijske številke.

Gradec 10. decembra 1898: 48, 15, 36, 54, 72.
Dunaj " " " 46, 80, 50, 88, 52.

Državna uradnika

in sicer, samec star 25 let in vdovec star 39 let, želita, ker nimata priložnosti s slovenskimi rodbinami občevati, seznaniti se tem potom v svrhu ženitve z gospodičinami, slednji tudi z vdovo, katere so izobražene in imajo primerno premoženje.

Ponudbe s fotografijami se naj pošlata blagovolijo za samca pod „srečno novo leto“ in za vdovca pod „zadovoljnost“ upravnistvu „Domovine“ do 10. prosinca 1899.

— Za tajnost jamčita častni besedi. —

Kožuh za potovanje, še dobro ohranjen ter **sani**, oboje zelo ceno prodati.

Kje. pove upravništvo tega lista. (339)

Praktična oseba

za kamnolomno podjetje in za žganje apna z malim kapitalom vzprejme se takoj na Primorskem. Poizvedovanja je pošiljati upravništvu „Domovine“ pod (342) „Sicher Vorwärts“.

Peter Kostič v Celji
trgovina norimbersko-galantijskega in drobnega blaga

priporoča slavnemu občinstvu:

dežnike in solinčnike, palice, srajce, ovrtnike, kravate in mašne, rokavice, pletene in glase, nogavice, modroce, ga lošne, gumbje, mila, parfeme in druge toaletne p. edmete.

Velik izbor krasnih nagrob-nih vencev in trakov.

Vse po zelo nizkih cenah.

Slovenski dimnikar!

Slavnemu p. n. občinstvu in hišnim posestnikom v Celji in okolici ter po narodnih trgih Savinjske doline uljudno naznanjam, da sem z dnem 1. novembra t. l. pričel izvrševati

dimnikarsko obrt.

Priporočam se za vsa dela v mojo stroko spadajoča ter obljubljam, da bodem ista vršil vestno in točno. Prosim posebno cenjene hišne posestnike, da jemljejo ozir name o novem letu, ko se oddaja pometanje dimnikov po hišah.

Z velespoštovanjem

Franc Petavs

(315) 8-6 dimnikarski mojster

v Gaberjih pri Celji.

Službo občinskega tajnika

kateri bi opravljal zanesljivo vse v občinski delokrog spadajoče posle, z nastopom 1.—15. januarja 1899 z letno plačo 450 gl. odda podpisano županstvo.

Županstvo okolice Konjice, 15. grudnia 1898.

Posestvo po nizki ceni

se prodaja v Loki pri Žusemu.

Hiša z gospodarskim poslopjem tik okrajne ceste ter sposobna za gostilno ali za umirovljenega duhovnika, ker je blizu podružne cerkve. Zemljišča je 6 oralov, in sicer gozda, njiv, travnikov in pašnika. Postaviti je možno tudi mlin na dva tečaja. Kupci naj se oglase do konca t. m. pri prodajalcu

Andrej Jošt

(343) p. Loka pri Žusemu, Štajersko.

Prodaja vina.

Imam v kleti pristno istrsko črno in belo vino od 18 do 30 kr. litr., kakor i žganje, izvrstni tropinovec 60 do 80 litr. Nadalje imam blizu 100 m. centov ru dečega istrijskega brinja za kuhati žganje. Dalje fino olje po nizki ceni. Mali vzorčki se zaradi zgube časa ne pošiljajo.

A. M. Pujman

(312) 6-4

Dignano-Istra.

Tamburice

vsake vrste priporoča tvrdka

J. Stjepušin,
Sisek (Hrvatsko).

Ilustrovani ceniki se pošiljajo na zahtevanje vsakemu zastoj. (312) 3-3

„THE GRESHAM“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo: Dunaj, I. Gizeistrasse 1., v družbeni hiši.
Filijala za Ogrsko: Budimpešta, Frana-Jožeja trg 5 in 6, v družbeni hiši.

Aktiva družbe 31. dec. 1897 K. 159,947.578.—
Letni zavarovalni dohodki z obrestmi do 31. dec. 1897 " 28,823.375.—
Med letom 1897 je bilo od družbe izdanih 7468 polic v znesku " 67,331.352.—

Prospekti in cene, po katerih se ravna družba pri izdavanju polic in prijavi ohraczi dobe se brezplačno pri generalnem zastopu v Ljubljani, pri Gvidonu Zeschko-tu v vili nasproti „Narodnemu domu“. (319) 12-2

Martin Ropas

c. kr. priv. izdelovatelj glasovirov v Celji, Ljubljanska cesta.

Lastnik mnogih diplom, svetinj in dveh c. kr. privilegij. Izdeljuje glasovire z dunajsko in pariško dvojno ponavljalno mehaniko, s svojo najnovejšo iznajdbo dvojnih odmevnikov ter z zvezo, podobno telefonu.

Priporoča svoje lastne proizvode po izvanredno nizkih cenah.

(45) 19

Ravnokar je izišel elegantno izdelan ilustrovani narodni koledar

Cena elegantno vezanemu 1 gl., mehko vezanemu 70 kr., po pošti 10 kr. več.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsebinska 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvorne zavoje.

Vse stroje za poljedelstvo.

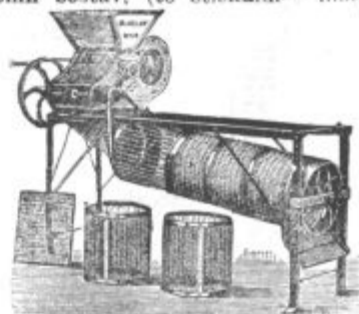
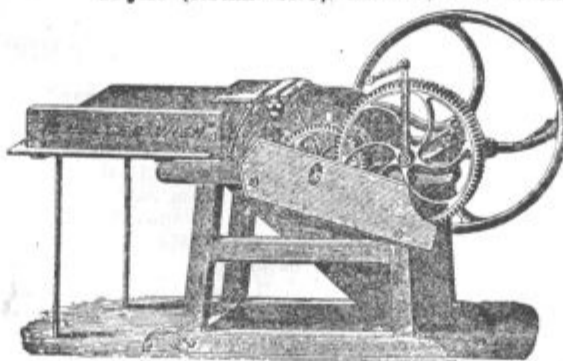
Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, zboljšani sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične (vodovodne) preše.

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah.

Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju II, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo. — Pred ponarejanjem se je treba varovati. (41) 22

Voznje karte in tovorni listi
(160) 42
Ameriko.

Kralj belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske
vlade. Pojasnila daje radovoljno
koncesijovana potovalna pisarna
E. Schmarda
v Ljubljani, Marje Terezije cesta št. 4, (prililje na levo).

Vinko Čamernik
kamnoseška in podobarska obrt
v Ljubljani
nasproti mestne elektrarne.
Priporoča se častiti duhovščini v izvršitev
umetnih in kamnoseških del kakor: altarjev,
prižnic, obhajilnih miz, krstnih in kropilnih
kamnov

priporoča svojo
veliko zalogo vsakovrstnih
grobnih spomenikov
iz raznih marmorjev in granitov.
Izvršuje
**kompletne rodbinske rakve
in spomenike.**
* Strugarnica marmorja *
z električno silo.
Obrise in proračune na zahtevanje
zastonj in franko!

**Najnovije stroje za
pridelovanje živinske krme, kakor:**

stroje za reza-
nje zmesi, rez-
nice za repo in
krompir, mlino
za drobljenje in
mečkanje, za
parjenje živin-
ske piče, prene-
sljive štedilne
kotlene peči z
emajliranim ali
z neemajliranim
vložnim kotlom,
za seno in slamo,
na ročno gonjo,
stoječe in vozeče,
trijere-stroje izbiralnice,
izdeluje in razpošilja z jamstvom
izvanrednega dela, pri najizvrstnejšem in najbolj pripo-
znanem izdelovanju

stoječe ali vo-
zeče, za kuhanje
in parjenje ži-
vinske krme,
krompirja, za
mnoge kmetijs-
ke in domače
potrebe i. t. d.,
dalje stroje za
žitico luščiti
(robkalnice), či-
stilne mlino za
žito, stiskalnice

Ph. Mayfahrt & Comp.
c. kr. izrečno priv. tovarna za kmetijske stroje, lival-
nica za železo in parna kovačija
Dunaj, II. Taborstrasse 73.
Odlikovana z nad 400timi zlatimi in srebrnimi svetinjami.
Ilustrovani katalogi z mnogimi priznanimi piemi brezplačno —
lajše se zastopniki in preprodajalci.

Slov. skladni in stenski koledar
1899

priporoča
Drag. Hribar
v Celji.

Skladni koledar velja 60 kr.
s pošto 5 kr. več.
Stenski koledar velja 25 kr.
s pošto 3 kr. več.

Dobi se tudi pratika na debelo in drobno.

Dragi bralci „Domovine“!

Svoji k svojim!
Anton P. Kolenc
trgovec v Celji
v „Narodnem domu“ in „pri kroni“.

Priporočam častiti duhovščini in slav.
občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega
špecerijskega blaga
po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na
debelo in drobno.

Proti božičnim praznikom kupim vsako
množino pitanih kapunov. Gospodinje, glejte
torej, da bodete začele pravočasno pitati, lepši
ko bodo, dražji jih bodem plačal. — Nadalje
kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, ka-
kor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso,
konoplje, laneno seme. Ob času vsake vrste
sadje, tudi divji kostanj vsake množine, sploh
vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vza-
mem tudi še fižol vsake vrste in vsako mno-
žino, kakor tudi jajca in kuretino. Kupim
tudi suhe gobe, orehe, suhe in sveže hruške,
želod itd., vse po najvišjih cenah. — Častitim
gg. duhovnikom naznanjem, da imam vsako-
vrstne pristno čebelno-voščene sveče v zalogi.
(293) 52-10 Z velespoštovanjem

Anton P. Kolenc
„Pri dobrem pastirju“!

DRAGOTIN HRIBAR
Rotovška ulica 1 Celje Rotovška ulica 1

Trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja priporoča g. trgovcem in slavnemu občinstvu sledeče
na debelo in drobno predmete za Božič:

podobice za jaslice, barvani papir na eno in obe strani, zlati in srebrni papir, gladki
in prešani, zlato peno, šumeče zlato, svilnati papir v vseh barvah, peresa za cvetlice,
(Blumenblätter), cvetje (Blumenbützel), žice (Blumendraht), barva za mah (Moosfarbe).

Nadalje priporočam svojo veliko zalogo voščilnih kart in voščilnih pisem, papir-
nate vreče, ovitni papir, peresa, svinčnike, peresnike, kancelijski, pisarni in konceptni
papir, molitvenike, denarnice, kamenčke, tablice, črnilo, zavitke, radirke, ter sploh
vse v to stroko spadajoče stvari, po nizkih cenah.

Krasna darila za Božič in Novo leto, kakor: fine kasete za poezije
in slike. Vse po nizkih cenah.

Zahvale.

Spoštovani gospod!

Zahvaljujem Vas, ker ste mi poslali tako
izvrstno zdravilo proti kašlju in prsoboli. Po-
rabil sem jedno steklenico trpotčevega soka, pa
sta mi kašelj in prsobol skoro prenehala. Poš-
ljite mi takoj še 3 steklenice Vašega izvrstnega
trpotčevega soka ter zraven tudi 2 zavoja čaja
proti kašlju. Z velespoštovanjem
Vaš hvaležni
Jakob Suppan.
V Divači, dne 19. vinotoka 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), kateri
deluje tako izvrstno zoper kašelj, prsobol, hripo,
težkemu dihanju pa tudi za stare bolečine,
dobiva se vedno svež v lekarni k Zrinjskomu,
H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naj vsakdo pazi na varstveno znamko, ker
le oni trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima
na steklenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega,
bana hrvatskega.

Cena steklenici trpotčevega soka z natanč-
nim navodilom o uporabi je 75 krajcarjev.
Zraven trpotčevega soka je tudi dobro ra-
biti gorski čaj proti kašlju.

Cena jednemu zavoju gorskega čaja proti
kašlju z natančnim navodilom je 35 kr.
Prvo kakor drugo se pošilja vsak dan po
poštnem povzetju. Kdor pošlje denar v naprej,
naj priloži za vozni list in za zabojček 20 kr.

Lekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOČIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Čenjeni gospod lekarnar!

Pred kratkem časom sem si naročil od Vas
jedno steklenico krepilnih švedskih kapljic, one
so meni in mojim znancem tako dobro poma-
gale, da se Vam moram za to dobro zdravilo
najtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje
znance še poslati tri steklenice po 80 kr. po
poštnem povzetju.

S spoštovanjem
Vid Zanič
Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo iz-
vrstno proti vsem želodčevim boleznim, pospe-
sujejo prebavljenje, čistijo kri, krepčajo želodec.
Po teh kapljicah se izgubé vse bolezni v želodcu
in črevah ter se dobi dober tek. Paziti je treba
na varstveno znamko, ker le one krepilne šved-
ske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na ste-
klenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana
hrvatskega.

Cena jedni steklenici krepilnih švedskih
kapljic z natančnim navodilom je 80 kr. Pošilja
se vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje
denar v naprej, naj priloži za vozni list in
zabojček 20 kr.

Lekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOČIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, ki znašajo 5 gld. in več pošiljajo
se poštine prosto.

Vrlo spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece vsled trganja
po udih in kostoboli. Ko pa je začela rabiti Vaše
mazilo proti kostoboli* ustala je že po treh
dneh, a danes pa, hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč
se Vam na tem izvanrednem mazilu ostajam
pokoren sluga
Bartol Lisički.
V Strmcu pri Stubici, dne 22. travna 1898.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je vrlo dobro
zdravilo proti trganju v kosteh, revmatizmu,
bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri pre-
pihu itd. Mazilo krepí izmučene žile, ter po-
maga starim, ki trpijo na slabosti v nogah.

Vsaka steklenica mora biti prevedena z
varstveno znamko, t. j. s sliko Nikole Šubića
Zrinjskega, bana hrvatskega, ker samo ono
mazilo je iz moje lekarne, koje nosi to varst-
veno znamko na steklenici. Cena jedni stekle-
nici mazila proti kostoboli z natančnim navo-
dilom je 75 kr. Razpošilja se vsak dan po
poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar v naprej, naj priloži za
vozni list in zabojček 20 kr.

Lekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOČIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.